

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-86-90>

УДК 336.225

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ КОНТРОЛЮ ПОДАТКОВИХ РОЗРАХУНКІВ: МОЖЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНСЬКУ ПРАКТИКУ

FOREIGN EXPERIENCE IN ASSESSING THE ECONOMIC EFFICIENCY OF TAX SETTLEMENT CONTROL: POSSIBILITIES OF IMPLEMENTATION IN UKRAINIAN PRACTICE

Грицай Ольга Іванівна

кандидат економічних наук, доцент,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6305-9219>

Горбатий Андрій Зеновійович

аспірант,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-6441-2850>

Grytsay Olga, Horbatiy Andrii

Lviv Polytechnic National University

У статті досліджено зарубіжний досвід оцінювання економічної ефективності контролю податкових розрахунків та обґрунтовано можливості його впровадження в Україні. В роботі розглядається сутність економічної ефективності податкового контролю як співвідношення витрат до досягнутих фіскальних та поведінкових результатів. У ході дослідження проведено аналіз підходів, що застосовуються країнами ЄС та Сполученими Штатами, а саме використання ризик-орієнтованих моделей, використання цифрових технологій, проведення аналізу даних, а також оцінка непрямих ефектів на наслідки податкових перевірок. Встановлено переваги використання стандартів обміну інформацією (SAF-T), електронної звітності та інтегрованих інформаційних систем. Вивчено можливості адаптації світового досвіду в Україні з урахуванням процесів цифровізації, євроінтеграції та післявоєнного економічного відновлення. Доведено необхідність усебічної модернізації податкового контролю, що передбачає запровадження автоматизації процесів, посилення прозорості та ефективності адміністрування, а також зміцнення довірчих відносин з платниками податків. Зроблено пропозиції щодо вдосконалення інформаційно-аналітичного супроводу та підходів до оцінки ефективності контролю.

Ключові слова: економічна ефективність, автоматизація адміністрування, зарубіжний досвід, податкові розрахунки.

This article examines international experience in assessing the economic efficiency of tax compliance monitoring and analyses the possibilities for its application in Ukraine. Within the scope of the study, the economic efficiency of tax control is defined as the ratio of administrative costs to the fiscal and behavioural outcomes achieved, with the emphasis placed not only on revenue collection but also on its impact on compliance with tax legislation and the long-term behavioural model of taxation subjects. The article examines the approaches applied in the European Union and the United States, namely: the use of risk-based models, the application of digital technologies, data analysis, and the evaluation of indirect effects arising from tax audits. Particular attention is paid to modern tools that enhance the effectiveness of tax administration, such as real-time reporting, automated risk assessment systems and modern analytical platforms. The study highlights the benefits of introducing standardised data exchange formats, in particular the Standard Audit File for Tax Purposes (SAF-T), as well as electronic reporting systems and integrated information infrastructures. These tools enhance transparency, improve data quality and contribute to the efficiency of audit procedures. The study also examines the possibility of adapting international practices to Ukrainian conditions, taking into account current processes of digitalisation, European integration and post-war economic

recovery. It is argued that Ukraine has significant potential to modernise its tax control system by implementing advanced international practices, taking into account national institutional and economic conditions. The research demonstrates the necessity of a comprehensive modernization of tax control, which includes the automation of administrative processes, strengthening transparency, enhancing the efficiency of tax administration, and building trust-based relationships between tax authorities and taxpayers. Furthermore, the article proposes directions for improving information and analytical support systems, as well as methodological approaches to evaluating the effectiveness of tax control. Overall, the findings highlight that the integration of advanced technologies, standardized data systems, and risk-based approaches can significantly improve the performance of tax administration and support sustainable economic development in Ukraine.

Keywords: economic efficiency, automation of administration, foreign experience, tax settlements.

Постановка проблеми. У сучасному економічному кліматі ефективність контролю за сплатою податків має вирішальне значення, адже вона напряму впливає на доходи бюджету та рівень виконання податкових зобов'язань з боку платників податків. У процесі податкового адміністрування державні органи стежать за правильністю нарахування податків та своєчасністю сплати податкових зобов'язань; утім, традиційні підходи до організації контрольних процедур нерідко є недостатньо ефективними та пов'язані зі значними адміністративними витратами. Це зводить нанівець загальну ефективність податкової системи та ускладнює гарантування стабільних доходів бюджету. Сучасні напрями розвитку, пов'язані з цифровізацією економіки та інтеграцією у міжнародне середовище, вимагають нових підходів до організації податкового контролю. Нереалізована автоматизація процесів, обмежене використання аналітичних інструментів та відсутність ефективних підходів, що базуються на оцінці ризиків, знижують якість контрольних заходів та не дають змоги повною мірою розкрити потенціал податкового адміністрування. Водночас міжнародний досвід свідчить про ефективність використання сучасних інформаційних технологій, уніфікованих форматів обміну даними та автоматизованих систем оцінки ризиків. У цьому контексті існує необхідність вивчення та адаптації міжнародної практики до національних умов, що дозволить підвищити прозорість податкових процесів, раціоналізувати адміністративні витрати та забезпечити зростання економічної ефективності податкового контролю в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання ефективності податкового контролю та електронного адміністрування податків досліджували багато вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема, такі як: Лагодієнко Н.В., Скляр Л.Б., Степаненко С.В. [1], Данієл Бонінг, Натаніель Хендрен, Бен Спранг-Кайзер, Еллен Стюарт [2], у працях яких розгляда-

ються питання цифровізації податкових процесів, застосування ризик-орієнтованого підходу, підвищення ефективності податкового адміністрування та впливу податкових перевірок на поведінку платників податків. У праці Цюцяк А.Л., Цюцяк І.Л., Цюцяк В.І. [6] досліджено питання стосовно цифровізації податкової системи України та окреслено переваги використання новітніх інформаційних технологій у податкових розрахунках. Також запропоновано заходи щодо комп'ютеризації податкових розрахунків платників податків та державних органів контролю Чудак О.М. [7] аналізує інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів з позицій її цифрової трансформації.

Формулювання цілей статті. На основі результатів проведеного дослідження визначити особливості електронного адміністрування податків та його вплив на підвищення ефективності їх сплати, а також запропонувати практичні рекомендації щодо вдосконалення податкового адміністрування в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду та сучасних цифрових технологій.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в інтегрованому підході до аналізу економічної ефективності контролю податкових розрахунків, що ґрунтується на поєднанні зарубіжного досвіду із сучасними умовами розвитку податкової системи України. У рамках роботи обґрунтовано необхідність інтеграції поведінкових, фіскальних та адміністративних елементів у єдину систему оцінювання ефективності податкового контролю. Ця модель враховує не лише прямі податкові надходження, а й непрямі ефекти, такі як довгостроковий вплив контрольних заходів на податкову дисципліну платників, що відрізняє її від традиційних підходів. Описано удосконалений науково-методичний підхід до оцінювання економічної ефективності податкового контролю. Він базується на використанні показників рентабельності контрольних заходів (ROI) в ансамблі з ризик-орієнтованими

моделями вибору платників. Такий підхід сприяє оптимізації розподілу ресурсів органів контролю. Поглиблено теоретичне обґрунтування ролі цифрових технологій у підвищенні ефективності податкового контролю. Особливу увагу зосереджено на впровадженні інструментів електронного адміністрування, стандарту SAF-T, реального часу звітності та автоматизації аналізу податкових даних. Здійснено адаптацію зарубіжних моделей податкового контролю до українських реалій. Розглянуто скандинавську превентивну модель, цифрові рішення країн Балтії та аналітичний досвід США з урахуванням умов євроінтеграції, процесу цифрової трансформації та післявоєнного економічного відновлення. Запропоновано концептуальні напрямки модернізації інформаційного забезпечення податкового контролю в Україні. Вони охоплюють стандартизацію податкових даних, інтеграцію інформаційно-телекомунікаційних систем і розвиток міжнародного обміну інформацією про податки.

Практична значущість отриманих результатів полягає у можливості застосування запропонованих методичних підходів органами Державної податкової служби України для розробки стратегії підвищення ефективності податкового контролю, а також у гармонізації національної податкової системи з європейськими стандартами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оновлення податкової системи України є одним із пріоритетних напрямків державної фінансової політики, беручи до уваги як внутрішні економічні виклики, так і необхідність приведення її у відповідність до стандартів Європейського Союзу. У рамках європейської інтеграції та повоєнного економічного відновлення підвищення ефективності управління податковою системою, насамперед податковим контролем, набуло надзвичайної важливості. Традиційне адміністрування податків, яке переважно ґрунтується на фіскальних методах, поволи втрачає свою ефективність через високі витрати на виконання, недоотримання податкових надходжень, низьку довіру з боку платників податків та обмежену якість послуг. У цих умовах ефективність податкового контролю розглядається як багатовимірне поняття, що містить економічні, соціальні та інституційні аспекти. Досвід країн ЄС та США свідчить, що дієве адміністрування податків ґрунтується не на масових перевірках, а на використанні аналітичних інструментів, цифрових техноло-

гій та підходу, що базується на оцінці ризиків. Податкова служба акцентує увагу на застосуванні високоефективних методів контролю, що дозволяє зменшити адміністративні витрати та одночасно збільшити податкові надходження. У цьому зв'язку дослідження економічної ефективності податкового адміністрування є важливим як з теоретичної, так і з практичної точки зору, адже воно забезпечує наукове підґрунтя для подальшої реформи податкової системи України.

Для формування ефективного механізму податкового контролю необхідно здійснювати оцінювання його результативності на основі системи індикаторів і критеріїв, що забезпечують об'єктивний аналіз ефективності управлінських процесів. Такий підхід дає змогу оптимізувати використання ресурсів, зменшити адміністративне навантаження на сумлінних платників податків та зосередити контрольні заходи на найбільш ризикових сегментах економіки. Ефективність податкового контролю значною мірою залежить від низки ключових чинників, серед яких: рівень автоматизації процесів, якість та повнота інформаційного забезпечення, дієвість нормативно-правової бази, а також рівень професійної підготовки працівників податкових органів.

Нині цифрові технології відіграють важливу роль у податковому адмініструванні, адже включають електронні реєстри, інструменти аналізу даних та комп'ютерні алгоритми оцінки ризиків. Інформаційна основа для контролю за сплатою податків містить податкові декларації, результати перевірок, дані з електронних баз, а також аналітичну інформацію, отриману в ході перевірок. Європейська комісія активно користується інтегрованими інформаційними системами, що дозволяють обмінюватися податковими даними між країнами-членами з метою поліпшення прозорості та ефективності контролю. Отже, підвищення ефективності податкового адміністрування – це складний багаторівневий процес, що поєднує теоретичні підходи, економічні розрахунки та сучасні інформаційні технології. Їхнє використання сприяє збільшенню прозорості податкової системи, поліпшенню якості податкового адміністрування, зниженню рівня ухилення від сплати податків та зміцненню фінансової стабільності держави.

Для характеристики видів податкового контролю важливо врахувати зарубіжний досвід, особливо країн ЄС, які мають усталені системи податкового адміністрування. У кра-

їнах Скандинавії акцент зроблено на превентивному контролі та високому рівні добровільної сплати податків. Наприклад, у Швеції діє модель високої довіри між податковими органами та платниками, що поєднується з сучасними технологіями контролю. Наразі Шведська податкова агенція (Skatteverket) готується до впровадження обов'язкового електронного звітування транзакцій з метою зменшення розривів у адмініструванні ПДВ. В цьому сенсі розглядаються певні моделі, зокрема стандарт аудиторського файлу SAF-T для періодичного надання даних, система реального часу звітування про транзакції, а також обов'язковий електронний інвойс з попередньою авторизацією рахунків [3]. Перехід до електронного контролю в режимі реального часу дозволить шведським органам краще відстежувати операції та автоматично зіставляти дані про оподатковувані операції, що мінімізує можливості для ухилення від сплати податкових платежів.

Досвід балтійських країн демонструє ефективність суцільної цифровізації податкового контролю. Зокрема, у Литві з 2016 року запроваджено систему Smart Tax Administration System (i.MAS) – комплекс електронних підсистем для контролю податкових зобов'язань. В межах i.MAS діють модулі i.SAF (електронна звітність з ПДВ та рахунків-фактур), i.VAZ (облік товарно-транспортних накладних) та i.SAF-T (стандарт аудиторського файлу для податкового контролю) [4].

Досвід оцінювання економічної ефективності контролю податкових розрахунків у США у 2026 році базується на сучасних підходах до аналізу витрат і вигід податкового аудиту, а також на реформах у межах Стратегічного операційного плану IRS (2023–2031), ухваленого після Inflation Reduction Act 2022.

Сучасна аналітика IRS враховує не лише прямий фіскальний ефект (суми донарахованих або стягнутих податків), а й непрямі ефекти – зміни у поведінці платників, які підвищують рівень добровільного декларування у майбутньому.

У дослідженні Грана та ін. (2025) було продемонстровано, що так званий «специфічний непрямий ефект» податкових перевірок, а саме вплив перевірок на подальшу поведінку платників податків, може суттєво збільшити загальну ефективність забезпечення виконання податкових зобов'язань. На прикладі аналізу п'яти видів податкових перевірок за період 2013–2017 рр. автори дослідили, що врахування непрямих ефектів змінює поря-

док розподілу ресурсів між різними видами перевірок та дозволяє забезпечити зростання загальних податкових надходжень без відповідного збільшення адміністративних витрат [5].

Подібні висновки підтверджує дослідження гарвардських економістів Данієл Бонінг, Натаніель Хендрен, Бен Спранг-Кайзер та Еллен Стюарт (2023; опубліковане 2025 у The Quarterly Journal of Economics), у якому на основі детальних даних податкової служби США за 2010–2014 рр. оцінено ефективність податкових аудитів. Результати показують, що в середньому 1 долар витрат на аудит приносить близько 2,17 долара прямих надходжень, однак ефективність суттєво зростає для високодохідних платників: для верхніх 10 % вона перевищує 12:1, тоді як для платників із нижчими доходами є значно меншою. Крім того, дослідження враховує так званий ефект стримування, відповідно до якого податкові перевірки впливають на подальшу поведінку платників і можуть забезпечувати у декілька разів більші надходження у майбутньому порівняно з первинними результатами аудиту. Таким чином, маржинальна віддача від одного аудиту коливається від приблизно 1:1 для низькодохідних платників до значно вищих значень 1:9 для найбагатших груп. Це означає, що спрямування перевірок на високодохідні групи може приносити у 9 разів більший фіскальний ефект на кожен долар витрат [2].

Незважаючи на високий рівень ефективності, система податкового контролю США стикається з певними проблемами. До них належать значний обсяг податкового розриву, складність податкового законодавства, нерівномірний розподіл контрольного навантаження та залежність ефективності діяльності податкових органів від бюджетного фінансування. Крім того, впровадження цифрових технологій потребує значних інвестицій і часу, що також впливає на загальний рівень ефективності.

Досвід США станом на 2026 рік демонструє перехід до глибшої, повносистемної оцінки економічної ефективності контролю податкових розрахунків. Такий підхід поєднує макроекономічний аналіз, поведінкові дослідження та показники соціального добробуту, що дозволяє IRS не лише збільшувати надходження, а й зміцнювати довіру платників до державної податкової політики.

Важливим з наукової та практичної точки зору є досвід використання стандартизованих

форматів податкової інформації у країнах ЄС. Наприклад, у Франції, Німеччині, Польщі, Португалії тощо для документального супроводу податкових перевірок впроваджено Standard Audit File for Tax (SAF-T) – єдиний електронний формат облікових даних, який компанії зобов'язані подавати податковим органам. SAF-T містить детальні дані бухгалтерського обліку, а саме: операції, реєстри, довідники в структурованому вигляді, що полегшує роботу аудиторів і дає змогу програмним засобам одразу аналізувати інформацію. Запровадження SAF-T розглядається і в Швеції як один із шляхів підвищення ефективності контролю. Для України перехід на подібні стандарти є перспективним, оскільки сприятиме гармонізації з європейськими інформаційними системами та підвищить якість документального забезпечення контролю, що підтверджується порівняльними даними в табл. 1.

Структурно інформаційні ресурси ДПС України складаються з кількох великих інформаційно-телекомунікаційних систем (ІТС), зокрема: «Митний блок», ІТС «Податковий

блок». Податковий блок в свою чергу складається з таких підсистем:

- реєстрація платників податків;
- опрацювання податкової звітності та платежів;
- податковий аудит;
- аналітична система;
- облік платежів.

Кожна з цих підсистем створена для виконання окремих завдань – від реєстрації платників і приймання звітності до планування перевірок та зберігання електронних документів. Наприклад, підсистема «Облік платежів» відстежує стан розрахунків кожного платника з бюджетом і формує інтегровані картки платників; підсистема «Податковий аудит» забезпечує автоматизацію всіх етапів контрольної-перевірочної роботи (план-графік перевірок, оформлення документів, моніторинг оскаржень) [6, с. 51]. Інтеграція цих модулів утворює комплексне інформаційне середовище, де дані про платників, їх зобов'язання і результати контрольних дій акумулюються та доступні для аналізу.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз країн ЄС та України

Критерій	Країни ЄС (Франція, Німеччина, Польща, Португалія, Швеція)	Україна
Стандарти податкової інформації	Використання SAF-T – уніфікований електронний формат даних	SAF-T не впроваджено (перебуває на етапі розгляду)
Структура даних	Деталізовані бухгалтерські дані (операції, реєстри, довідники) у стандартизованому вигляді	Дані зберігаються в різних ІТС, стандартизація обмежена
Автоматизація аналізу	Високий рівень – можливість автоматичного аналізу даних аудиторськими системами	Часткова автоматизація через окремі підсистеми
Інтеграція систем	Інтеграція на національному та міжнародному рівнях	Інтеграція переважно на національному рівні
Інформаційні системи	Єдині або добре інтегровані платформи обміну даними	Кілька ІТС (Податковий блок, Єдине вікно, Реєстри тощо)
Основні підсистеми	Централізовані рішення з доступом до повного масиву даних	Облік платежів, Податковий аудит, Єдине вікно подання звітності
Рівень цифровізації	Високий	Середній (активно розвивається)
Публічна звітність	Розвинена, орієнтація на прозорість	Обмежена, фрагментарна
Оцінювання ефективності	Стандартизоване та орієнтоване на результат	Фрагментарне, недостатньо уніфіковане
Транскордонний контроль	Наявний (обмін податковою інформацією між країнами)	Обмежений
Перспективи розвитку	Подальше вдосконалення інтеграції та аналітики	Впровадження SAF-T, інтеграція з ЄС, стандартизація систем

Джерело: сформовано авторами

Імплементация міжнародного досвіду податкового контролю в Україні є актуальною та необхідною в умовах цифровізації економіки й інтеграції країни до європейського простору. Досвід країн Європейського Союзу та США свідчить про переваги комплексних підходів, які поєднують технологічні інновації, стандартизацію інформаційних процесів і використання поведінкових механізмів впливу на платників податків. Особливу перспективу для України відкриває розвиток електронного податкового контролю. Це включає впровадження звітності в реальному часі та обов'язкового електронного інвойсування. Враховуючи вже існуючі елементи електронного адміністрування податків, серед яких електронний кабінет платника та система реєстрації податкових накладних, наступним логічним кроком має стати перехід до автоматизованих форм контролю.

Приклади балтійських країн демонструють, що повна цифровізація – зокрема через інтеграцію модулів обліку операцій, рахунків-фактур і логістичних документів – суттєво підвищує прозорість фінансових операцій і зменшує рівень ухилення від сплати податків. Ще одним стратегічним напрямом є впровадження універсальних форматів податкових даних, таких як SAF-T. Ця модель дозволить уніфікувати бухгалтерську інформацію, спростити процедури перевірок та забезпечити можливості автоматичного аналізу великих обсягів даних. Для України це важливо не лише через необхідність відповідності європейським стандартам, але й для інтеграції в міжнародні платформи обміну податковою інформацією. Цікавим і перспективним напрямком є також адаптація поведінкової моделі податкового контролю, успішно апробованої в скандинавських країнах. Ця модель базується на акценті на превентивних заходах, стимулюванні добровільного декларування доходів і підвищенні довіри між державою та платниками податків. Однак, впровадження цього підходу в Україні може ускладнюватися низьким рівнем довіри у суспільстві. Це вимагає поступового реформування адміністративних практик і посилення прозорості роботи контролюючих органів.

Додатково важливим аспектом є застосування сучасних методів оцінювання ефективності податкового контролю, які враховують не лише прямі фінансові показники, але й непрямі поведінкові наслідки. Розумне розподілення ресурсів контролюючих установ з акцентом на ризикові та високодохідні кате-

горії платників сприятиме зростанню надходжень до бюджету без істотного зростання адміністративних витрат. Разом із тим реалізація цих ініціатив залишається складним завданням через наявність низки викликів. Серед основних проблем можна виділити технічну відсталість інформаційних систем, різний рівень цифрової готовності бізнесу та питання низької довіри до державних органів. У зв'язку з цим критично важливо проводити реформи поетапно, забезпечуючи їх юридичну підтримку та відповідність європейським стандартам.

Підсумовуючи стверджуємо, що запозичення найкращих зарубіжних практик податкового контролю має вагомий потенціал для підвищення ефективності управління податковою системою в Україні. Комплексний підхід, що включає технологічну модернізацію, інституційні зміни та адаптацію міжнародного досвіду до місцевих реалій, здатен зміцнити фінансову стабільність країни та сприяти її інтеграції в європейський економічний простір.

Висновки. Імплементация зарубіжного досвіду сприятиме підвищенню прозорості податкової системи, оптимізації витрат бюджету та зростанню добровільної сплати податків. Комплексний підхід до оцінювання ефективності дозволить сформувати сучасну модель податкового адміністрування в Україні.

Податковий контроль є ключовим елементом функціонування податкової системи, який сприяє забезпеченню фінансової безпеки держави, справедливості оподаткування та зміцненню довіри платників до фіскальних органів. Він слугує механізмом зворотного зв'язку, допомагаючи виявляти проблемні аспекти податкової дисципліни та оцінювати ефективність впроваджуваної податкової політики. У контексті євроінтеграції та цифровізації значення податкового контролю суттєво зростає, оскільки він стає стратегічним інструментом для виконання міжнародних зобов'язань та гармонізації податкової сфери. Ефективне функціонування податкового контролю неможливе без надійної інформаційно-аналітичної підтримки. В Україні вже створено міцну основу для цього: запроваджені єдині бази даних Державної податкової служби, електронні реєстри та сервіси для платників податків. Однак постійне зростання обсягів доступних даних висуває нові вимоги до їх обробки. Тому важливо впроваджувати сучасні аналітичні технології, що дозволить проводити якісніше планування перевірок і

звірок. Для вдосконалення документального забезпечення контролю доцільно адаптувати міжнародні стандарти обміну інформацією. Україна вже зробила значний крок у цьому напрямку, приєднавшись до ініціатив CRS та BEPS. Наступним логічним етапом може стати впровадження формату SAF-T для великих підприємств, що дозволить стандартизувати процес передавання даних й полегшити про-

ведення перевірок. В умовах воєнного стану податкові органи повинні зосередитися на забезпеченні безпеки та ефективності роботи за можливості в дистанційному режимі, гарантувавши повноцінне функціонування онлайн-сервісів. Для цього необхідно інвестувати у створення захищених хмарних рішень, резервні інформаційні центри, системи електронного документообігу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Лагодієнко Н. В., Скляр Л. Б., Степаненко С. В. Електронне адміністрування податків як засіб підвищення ефективності їх сплати // *Науковий вісник ПДАБА*. 2021. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1073/1034> (дата звернення: 30.04.2026).
2. Boning D., Hendren N., Sprung-Keyser B., Stuart E. Enforcement Effects of Tax Audits // *The Quarterly Journal of Economics*. 2025. Vol. 140, Issue 1. P. 63–112 URL: <https://academic.oup.com/qje/article/140/1/63/7888907> (дата звернення: 30.04.2026).
3. EDICOM. Digital Accounting Reporting in Lithuania: i.MAS and SAF-T system // EDICOM Group. URL: <https://edicomgroup.com/blog/digital-accounting-reporting-lithuania-imas-saft> (дата звернення: 30.04.2026).
4. Avalara. Lithuanian VAT rates and VAT compliance // Avalara. URL: <https://www.avalara.com/us/en/vatlive/country-guides/europe/lithuania/lithuanian-vat-rates.html> (дата звернення: 30.04.2026).
5. Grana J., Lindsay I., Lykke L., McGill M., McGlothlin A., Nicholl L., Plumley A. The specific indirect effect of IRS audits // *International Tax and Public Finance*. 2025. Vol. 32, P. 995–1029, (2025). URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10797-024-09866-5> (дата звернення: 30.04.2026).
6. Цюцяк А. Л., Цюцяк І. Л., Цюцяк В. І. Цифровізація податкової системи: сучасний стан, проблеми та перспективи. *Галицький економічний вісник*. 2023. Том 83. № 4. С.48–55. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/83/1188.pdf> (дата звернення: 30.04.2026).
7. Чудак О. М. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів та його цифрова трансформація. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 11. С. 756–761.

REFERENCES:

1. Lahodiienko N. V., Skliar L. B., Stepanenko S. V. Elektronne administruvannia podatkov yak zasib pidvyshchennia efektyvnosti yikh splaty [Electronic tax administration as a means of increasing the efficiency of their payment]. *Naukovyi visnyk PDABA*. 2021. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1073/1034> (accessed April 30, 2026).
2. Boning D., Hendren N., Sprung-Keyser B., Stuart E. Enforcement Effects of Tax Audits. *The Quarterly Journal of Economics*. 2025. Vol. 140, Issue 1. P. 63–112. URL: <https://academic.oup.com/qje/article/140/1/63/7888907> (accessed April 30, 2026).
3. EDICOM. Digital Accounting Reporting in Lithuania: i.MAS and SAF-T system. EDICOM Group. URL: <https://edicomgroup.com/blog/digital-accounting-reporting-lithuania-imas-saft> (accessed April 30, 2026).
4. Avalara. Lithuanian VAT rates and VAT compliance. Avalara. URL: <https://www.avalara.com/us/en/vatlive/country-guides/europe/lithuania/lithuanian-vat-rates.html> (accessed April 30, 2026).
5. Grana J., Lindsay I., Lykke L., McGill M., McGlothlin A., Nicholl L., Plumley A. *The specific indirect effect of IRS audits*. *International Tax and Public Finance*. 2025. Vol. 32, P. 995–1029. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10797-024-09866-5> (accessed April 30, 2026).
6. Tsiutiak A. L., Tsiutiak I. L., Tsiutiak V. I. Tsyfrovizatsiia podatkovoi systemy: suchasnyi stan, problemy ta perspektyvy [Digitalization of the tax system: current state, problems and prospects]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*. 2023. Vol. 83. No. 4. P. 48–55. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/83/1188.pdf> (accessed April 30, 2026).
7. Chudak O. M. Informatsiino-analitychne zabezpechennia diialnosti kontroliuiuchykh orhaniv ta yoho tsyfrova transformatsiia [Information and analytical support for the activities of regulatory bodies and its digital transformation]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. 2023. No. 11. P. 756–761.

Дата надходження статті: 17.04.2026

Дата прийняття статті: 12.05.2026

Дата публікації статті: 22.05.2026